СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 110. Джерзі Ситі, Н. Дж., субота, 13-го травня 1939. No. 110. Jersey City, N. J., Saturday, May 13, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": Bergen 4-0237, 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: Bergen 4-1010. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПРОЛОМ У ВУГЛЕВІМ ЗАСТОЮ

НЮ ЙОРК. — Офіційний посередник у переговорах між делеґацією вуглекопів і власників копалень, д-р Стілмен, заявив, що у вуглевім застою довершено пролом, що може довести небавом до повного порозуміння між вуглекопами і власниками. Внаслідок того пролому 126,000 вуглекопів, поза Апалячійською територією, що були покликані до страйку внаслідок „симпатії" із Апалячійськими вуглекопами, в понеділок вернуться назад до праці. Це облекшить трохи скрутне положення з вуглем, який у деяких промислових галузях вже цілком вичерпався. Одначе нюйорські залізниці рішили продовжати ощадність вугля, доки не прийде до повного порозуміння. Переговори ведуться далі. Власники в засаді погоджуються, щоб вуглевий промисл зробити „замкненим", виключно для вуглекопної юнії К. П. О.

БАТЬКА, ЩО З МИЛОСЕРДЯ ВБИВ СИНА, УВІЛЬНЕНО.

НЮ ЙОРК. — Тут закінчилася судова розправа, що тревала кілька днів, проти одного нюйорського бизнесмена, Ґрінфілда, який з милосердя вбив свого 16-літнього спаралізованого і недоумного сина, даючи йому велику давку хльороформу. Ґрінфілда увільнено від усякої кари. Він боронився тим, що син його був зідіотілий, а притім параліж цілого одного боку справляв йому великі муки. Дивлячись на муки сина, Ґрінфілдові прийшла до голови гадка, що це буде по волі Бога, коли він вкоротить синові муки. Лава присяглих, упевнившись в часі розправи, що Ґрінфілд говорив правду, видала увільняючий присуд.

РОЗБИЛИСЬ ДВА ПАРОХОДИ.

БОСТОН. — Серед мряки, далеко від берега, розбились два риболовні пароходи і пішли під воду. Згинуло притім 38 осіб. Девять осіб на рятункових лодках перебули 24 години на морі, аж доки не підняли їх рятункові експедиції. Вони від холоду були напів живі.

РУЗВЕЛТ ПРО ЗАВДАННЯ ЗАКОНІВ.

ВАШИНГТОН. — В листі до Американського Інституту Права, з нагоди його річного засідання, президент Рузвелт сказав, що „закон це живуча сила, яка зберігає орґанізовану суспільність". А тому, що життя вічно змінюється, мусить змінюватись також законодавство і приноровлюватись до все нових обставин. Закон не може бути статичний, говорив Рузвелт.

ЗАКОН, ЩО ПОБОРЮЄ РАСОВУ НЕТЕРПИМІСТЬ.

ОЛБАНІ. — У стейтовім сенаті перейшов закон, на основі якого всі ті юнії, які примінюють у себе расову нетерпимість, будуть вилючені від усіх добродійств, що випливають для орґанізованого робітництва з акту Ваґнера. Внескодавець Ґенлі притім гостро таврував „одного представникн" К.О.П., який старався вплинути на нього, щоб той закон не давати під голосування, а то тому, що деякі юнії К.П.О. примінюють у себе „расову нетерпимість" і через те готові потерпіти.

У ТЯМКУ ВДОВИЦЯМ І РОЗВІДКАМ.

НЮ ЙОРК. — Асекураційні компанії на основі статистичних даних ствердили, що по 30 році життя жінки-вдовиці і розвідки мають більше поводження у чоловіків, ніж дівчата у тім самім віці. Зате до 30 року життя чоловіки охотніше женяться з дівчатами.

КЛОПІТ ГОСПОДИНЬ ІЗ ПОКУПКАМИ.

ВАШИНҐТОН. — Перед сенатським економічним комітетом зізнавала специялістка від споживчих товарів, д-рка Рут Ейрес. Вона принесла з зобою 21 пушку помідорового соку, та сказала, що всі ті пушки ріжняться або величиною, або якістю, або ціною. Але звичайна господиня не годна точно визнатись на тім, котра із пушок вартніша. Тому все при покупках попадає у збентеження. Ейрес поручала, щоб уряд взявся до того і сам сортував споживчі продукти, себто призначав їм стандаризований обем і якість. Коли це буде зроблене, то консументи знатимуть, що скільки варт і покупки не завдаватимуть їм стільки мороки.

І РЕЙНОЛЬДСОВІ ЗАКИДАЮТЬ „ФАШИЗМ".

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Рейнолдс виголосив у сенаті чотирогодинну промову, в якій оборонявся перед закидами деяких ґазет, що він є „фашистом". Рейнолдс запевняв, що він є демократом, але деякі люди ненавидять його за те, що він бореться за повну невтральність Америки на випадок світової війни, а також хоче обмежити іміґрацію та наложити контролю на не-громадян.

СТРАЙК МОРЯКІВ.

ПОРТЛЕНД (Ореґон).— 1,500 місцевих моряків і пристаневих робітників вийшли тут на страйк.

ПОВІДОМЛЕННЯ У СПРАВІ ДИВІДЕНДИ!

Як у попередніх роках так і цього року У. Н. Союз уділив своїм членам дивіденду.

Сума дивіденд, уділена цього року, виносила $51,194.77.

До дивіденд були управнені всі тепер правосильні повнолітні члени й діти, які були членами У. Н. Союзу перед першим січнем 1937 року.

Повнолітні члени повинні зголоситись цього місяця на збори своїх відділів, де отримають чеками належну їм дивіденду від секретарів відділів.

Дивіденду, призначену для дітей зо всіх трьох кляс Молодечого Департаменту, уділено в формі опусту одномісячної вкладки за травень.

ДИВІДЕНДУ ОТРИМАЛИ РАЗОМ 19,594 ПОВНОЛІТНІХ ЧЛЕНІВ, А 6,186 ДІТЕЙ.

Д. ГАЛИЧИН,
гол. рекордовий секретар

ВІЙСЬКОВИЙ ВИЩКІЛ ДЛЯ БЕЗРОБІТНИХ.

А. Дж. Вікенс, К. С., на річнім бенкеті Синів Анґлії в День св. Георгія подав плян військової служби в Канаді для всіх здорових безробітних мужчин на допомозі.

Реґулярна військова платня, добрі життеві відносини, стисла наука і вправи далиб, на його думку, безробітним нагоду прийти до себе.

МОЖНА БАЧИТИ ПОНАД ГОРУ.

Недавно придумано в Америці таке дзеркало до автомобілів, що коли їдещ під горб і глядиш у дзеркало, то можна бачити дорогу по другім боці горба. Коли всі авта будуть мати такі дзеркала, то напевно буде менше нещасливих випадків на американських дорогах.

ВАРВАРИ.

У Дубині, повіт Томашів, до стайні Ол. Волощука вломилися ніччю якісь вломники, що обтяли двом коням язики, а коровам розпороли черева. Причиною варварського поступку були особисті порахунки.

ДОГЛЯДАЧКИ ХОРИХ БУДУТЬ ПРАЦЮВАТИ ЛИШ 8 ГОДИН ДЕННО.

Едмонтонська шпитальна рада рішила недавно, що доглядачки хорих будуть відтепер працювати лиш 8 годин денно замісць 12, як це мало місце дотепер.

У КОНЦЕНТРАЦІЙНОМУ ТАБОРІ В ЛИТВІ ТІЛЬКИ КОМУНІСТИ.

Литовська преса повідомляє, що останніми часами дуже зменшилося число політичних вязнів у т. зв. таборі примусової праці. Тепер їх там тільки 11 і всі вони виключно комуністи.

ЗАМОВЛЕНО КИЛИМ ЗА $2,200.

Для прикрашення леґіслятурної салі в Едмонтоні на приняття королівської пари замовлено вже килим вартости $2,200, якого величина виносить 50x60 стіп. Цей килим почнуть класти в салі леґіслятури 18-го травня. Також відновлять драперії в згаданій салі і повісять два нові олійні портрети королівської пари, недавно замовлені.

СПИС НАСЕЛЕННЯ У ФІНЛЯНДІЇ.

При кінці 1940-го р. відбудеться у Фінляндії перший раз в історії цього краю спис населення. Досі дані про стан населення у Фінляндії полягали тільки на припускальних цифрах.

КОЛИ ЛЮДИНА НІЧОГО НЕ ВАЖИТЬ?

Коли чоловік паде з літака, то так довго, як паде, аж доки не стукнеться до землі, в дійсности не відчуває ніякої ваги. Це почуття ми маємо, бодай до певної міри, коли, наприклад, їдемо скоро вниз віндою („елевейтром") у високім будинку.

КОЛИ НАРАЗ ВАША ВАГА ЗБІЛЬШИТЬСЯ?

Коли, наприклад, їдете віндою у високім будинку вгору, і то скоро, то відчуєте, що ваша вага нараз збільшилася на кілька фунтів. І так дійсно є: вінда вас скоро тягне вгору, то важите більше, а коли спускаєтеся вниз, то важите менше. А колиб вас викинути у простори всесвіту, то ви не важилиб „нічого"...

УКРАЇНСЬКА МАТИ Й ЇЇ ДІТИ

Українська селянка з північної Буковини зо своїми дітьми. (Фотографія, знята Г. Геселем Тилменом, автором книжки: PEASANT EUROPE.)

УКРАЇНЦІ ХОРОБРО БОРОЛИСЬ, ПРИЗНАЄ ПОЛЬСЬКА ҐАЗЕТА

ВАРШАВА. — Виленське „Слово" (ч. 110) пише у вступній статті між іншим таке: „Недавно подавали ми вістки про кріваві бої мадярів з „Січчю" в Підкарпатській Русі. Ті бої українська преса старалася перебільшити. Та проте не дасться заперечити факту, що під Хустом таки була велика кількаденна битва, в якій з обидвох сторін полягло багато соток вояків. Хоч маємо повну симпатію для мадярів, то не можемо не підкреслити, що українці виявили себе противенством чехів і хоробро боролися".

ЗАҐАРБАЛИ „НОВУ СЦЕНУ".

ХУСТ. — Мадярська влада загарбала майно українського театру „Нова Сцена". Це наскрізь безправне, бо це є приватне майно братів Шереґіїв.

ЗБИРАЮТЬ ІСТОРИЧНІ ПАМЯТКИ.

ПРАГА. — Музей Визвольної Боротьби збирає матеріяли з останніх історичних подій в Карпатській Україні. Треба надсилати між іншим і те, що писали чужинецькі ґазети по ріжних краях про Карпатську Україну.

УКРАЇНСЬКИЙ БАЛЄТ.

ПРАГА. — У Празі студіює балєтмайстер Володимир Лібовицький балети разом з прімабалеліною Никольською й цілим балєтом, щоб відбути турне по Европі. У репертуар взято також і український балєт, що його веде В. Лібовицький у власній режисерії й хореоґрафії. Костюми пропонує акад. маляр Галина Мазепа. Балєт цей виступить між іншим 10. червня на фестивалю в Люцерні, в Швайцарії. В. Лібовицький був шеф-режисером Державного Українського Театру в Хусті де по трагедії був замкнений мадярами, а тепер вернувся до Праги.

ЄВАНГЕЛІЄ КН. ЯРОСЛАВНИ.

РАЙМС (Франція). — У славній катедрі в місті Раймсі знаходиться евангеліє, на яке довгі століття складали французькі королі королівську присягу. це еванґеліє писане кирилицею. Привезла його з України українська няжна Анна Ярославна, донька великого київського князя Ярослава Мудрого, жінка французького короля Генриха I.

„ЗМІНИЛИСЯ НАСТРОЇ".

ВАРШАВА. — „Слово" пише таке: „Настрої в українській суспільности від жовтня м. р. до квітня ц. р. значно змінилися. Тон української преси зовсім інший. Зарисувалася знову можливість уложити польсько-українські взаємини в нормальний спосіб",

НЕ МАЄ ЩО ЖЕРТВУВАТИ...

ЛЬВІВ. — „Слово Народове" є проти нормалізації польсько-українських відносин в такий спосіб, щоби Польща могла щось „жертвувати". Пише дослівно так: „Польща не має вже вам (себто українцям — Ред.) нічого до жертвування понад те, що маєте тепер. А маєте дуже багато". Тому „якщо сьогодні є мова про те, що хто кому має дати, то український рух у Польщі є довжником польської держави і сам повинен вирівнювати сальдо". Чи це не сміх? відповідає на це українська преса.

ОБУРЕНІ НА „ТАН".

ВАРШАВА. — Польська преса лютує на французьку, що не розуміє Польщі. Особливо люта на паризький „Тан", що написав таке: „Операція Польщі буде точною копією операції чехословацької, яка є клясичним зразком свого роду".

СКИНУЛИ З „ПЄДЕСТАЛУ".

БУДАПЕШТ. — Хтось скинув з педесталу погруддя Адольфа Добрянського в Ужгороді, що був символом „русскости" і русско-мадярського співжиття. У звязку з тим переведено численні арешти.

ПОСТРІЛЯЛИ БОЛГАРСЬКИХ РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ.

БУКАРЕШТ. — Масово вбито болгарських „комітаджі". Румунська жандармерія подає, що від крісових куль згинули 20 болгарських революціонерів, що пробували рятуватись втечею. Їх арештовано під закидом, що нападають на румунські граничні села. А, як відомо, Румунія загарбала Добруджу, болгарську землю. Ця історія, як подають, дуже нагадує вбивство Кодреану, провідника румунських фашистів, і його 30 товаришів.

ІДУТЬ СОВЄТАМ НА РУКУ.

ЖЕНЕВА. — Відложено на тиждень наради Ліґи Націй, щоб дати нагоду Совєтам приготовитись до нарад. Сталося це на просьбу Совєтів. За той час думають Совєти дійти до згоди з Анґлією. Вони таки хочуть довести до тісного військового союзу Совєтів, Анґлії, Франції й Польщі.

SVOBODA ("LIBERTY")
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число в пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

МАТИ

Розумної матери нам треба! Оеь це те основне, що приходить нам на думку, коли вглибляємось у суть „Свята Матери" — серед українців.

Довго треба було ждати, заки зачав прийматись і в нас звичай влаштовування „Свята Матери". Та не думаємо, що це припізнення було вислідом того, що в українськім народі не було сентименту до того слова „мати". Навпаки, нам здається, що саме в українськім народі найменше може відчувалась потреба мати окреме „Свято Матери", бо жінка, а зокрема мати, була оповита від найдавніших часів пошаною і сентиментом. Була любов до матери і є вона далі. Існує вона як щось зовсім природнє і як специфічно українське. Принаймні так нам здається, принаймні так ми це відчуваємо. Та тут іде про що інше. А саме про те, щоб ми здавали собі ясно справу, що хоч ми сентиментальні, то не живемо в сентиментальних часах. Нам здається, що наш сентимент є випливом того великого горя, яке ми витерпіли. І цеї людскости, якої вчить нещастя, нам не треба забувати. Та разом з тим треба себе гартувати і готовитись до грізної розправи з нашими ворогами, якщо маємо стати вільним і незалежним народом. А той гарт мусимо набувати вже від самої колиски. Його повинні ми набути у першу чергу від цеї матери-українки, що національно глибоко освідомлена, що перенята геройськими почуваннями.

Щоб впливати на дитину, замало любови до дитини і свого рідного. Українська дитина, коли брати тут під увагу впливи американські й українські, живе і розвивається у надзвичайно складних обставинах. Її виховуємо в українській хаті. Але так, щоб вона не була роздвоєна у своїй любові й в привязанні до тої землі, де вона родилась. Вона не може ввійти в розріз з тим, що вона чує і чого її вчать в американських школах про Америку. А рівночасно вона повиннаб набрати природнього привязання до української мови й України. Про ті всі справи писали ми вже дуже багато, особливо в „Юкраїніен Віклі". І прийшли до переконання, що те все можна погодити, а це значить, що можна мати з нашого молодого покоління потіху і в українському розумінні. Та головний тягар у цьому спочиває таки — на матері. Ось і тому ми зазначили в перших словах статті, що треба нам у першу чергу — розумної матери. Такої, що застановляється над усіми тими скомплікованими справами і шукає щодо них поради у власного розуму, як теж у книжках, пресі та в інших людей. І також памятає, що нема й не буде справжньої української дитини в Америці, якщо та дитина не є в українській організації і в українській церкві.

С. Северина Ч. С. В. В.

НА ДЕНЬ СВЯТА МАТЕРИ

Годі перечити тому, що організаційним ядром усякої суспільности все була і буде сімя. Колиж спитаєте, хто в сімї є головою, всякий готов відповісти без найменшого вагання: батько. І справді, так воно і є. Сьогодня. Але не було так споконвіку. Найновіші досліди наглядно вже виказали, що первісно передова роля в сімї належала не батькові, але матері. На тій основі за нею було право т. зв. матріярхату. Значить, що не батько й мати були основою сімї, але мати й діти. Згідно з народньою фізіольогією, звязки крови лучили дітей не з батьком, але з матірю. Спершу батько вважався лиш опікуном сімї. Навіть середники удержання спершу добувала власною працею мати. Батько тільки причинявся до вдержання сімї своїми здобутками в обсягу риболовства чи полювання на звірів. Домашнім хазяйством більше занималася мати, в ньому вона й була продуктивнішою. Цим, як і звязком крови, пояснювати можна первісне право спадщини; не батько, але мати мала право переказувати спадщину своїм дітям. Роля її зміняється щойно тоді, коли батько починає в більшій мірі причинятися до удержання сімї, здобуваючи такі поля праці, на яких матері трудніше ставало йому дорівняти. Тоді й бере він у сімї верх над нею. Так фізіольоґічно й економічно пояснює еволюцію первісної сімї, а в ній ролю матери, проф. Фріц Штір-Зомльо. Знову на інший момент, завдяки якому мати морально й дальше вдержується в сімї на передовому становищі, звертає увагу Лілі Бравн. Звязана материнськими обовязками, — каже — не могла вона дорівнювати мужеві в його заняттях, хоч і брала в них участь. Звязання свободи матери появою дитини являється як перший закон природи. Даючи мужчині перевагу над нею, воно одначе рівночасно містить у собі завязок усякої цивілізації, всякого усуспільнення, спертого на природнім обовязку. Материнська любов то перший проблиск духа з первісній темряві; з материнської любови викльовуються перші моральні поняття. Бо не звязок мужчини з жінкою, але той вузол, що вяже матір з дитиною, був першим моментом почування для людського племени.

Початок нового життя в лоні жінки був рівночасно першою таємницею сотворення, яка обявилася людині. У віруваннях давніх народів стрічаємося з віддаванням божеської пошани жіночому елементові в природі. Єгиптяни величали плодющу матір землю в подобі богині Ізиди. Праматн Теміза відкриває Зевесові собі лиш відому таємницю всесвіту. А хоч із поширенням християнства померкли зорі давніх вірувань, не померкла й досі одна, бо скрізь іще над світом поетичної творчости панує зоря поетів — муза. Всі вони величають її так, як найкраще величати можна — матірю. Не шукаючи за прикладом далеко, знаходимо неодин у нашого ґенія Шевченка. В нього сестра Феба, муза, обертається в звичайну страждущу матір, неньку, що свого сина

В пелену взяла
І геть у поле однесла;
І на могилі, серед поль,
Як тую волю на роздолі,
Туманом сивим сповила,
І колисала, і співала,
І чари діяла —

зовсім так, як найніжніша мати... Все вона ним у найтяжчих годинах життя, опікувалася. Й на склоні свойого віку, сподівається тої опіки поет, звертаючися до неї з мольбою; як вірний син до любої неньки:

Не покидай мене! В ночі,
І в день, і в вечері, і рано
Витай зо мною і учи,
Учи неложними устами
Вказати правду! Поможи
Молитву діяти до краю;
А як умру, моя святая,
Моя ти мамо, положи
Свого ти сина в домовину,
І хоч єдиную сльозину
В очах безсмертних покажи!

І не молив би поет того всього в своєї музи, не приписавши їй ролі матери. Не молив би, колиб не було в нього непохитної віри, що тільки мати для своєї дитини все і все готова вчинити. Далаж йому ту тверду віру життя, в якому стрічався не лиш із такими повними посвяти матерями, як змальована в поемі „Наймичка", але й такими, як численні жертви царату давнього й нового — матері всяких неофітів, що свідомо йшли за своїми синами на всякі найтяжчі страждання. Такі матері пізнавши, міг поет з повним правом сказати:

У нашім раї на землі
Нічого кращого немає,
Як тая мати молодая
З своїм дитяточком малим.
Буває іноді дивлюся,
Дивлюся дивом, і печаль
Охватить душу; стане жаль
Мені її, і зажурюся
І перед нею помолюся
Мов перед образом святим
Тієї Матери святої,
Що в мирі нам Бога принесла...

З цеї поетової картини висновується і його найкраща мрія про те ідеальне майбутнє людство, за яке він цілий свій вік боровся й терпів, про те майбутнє, коли —

На обновленій землі
Врага не буде супостата,
А буде син і буде мати,
І будуть люди на землі.

Будуть люди — значить, такі, що звяжуться з собою, як мати з сином — любовю... Чиж не нагадує нам ця поетова мрія того, про що вже згадано було: признавання звязку матери з дітьми за єдиний, орґанізаційний елемент людства чи суспільности?

В поетичній творчості нашого народу мати окружена найбільшою авреолею. Але як в поемах Шевченка, так і тут найпоетичніше виступає вона в ролі страдальниці, яка всяке горе прийме, щоб лиш дітям було добре. Приклад вистане один, бо виберемо з найкращих. Може й хто чував коли пісню, що починається такою строфою:

В полі калина похилилася
Над криницею.
Гореж мені, рідна нене,
За тим тяжким пяницею.

І дальше жалується нещасна, що той пяниця, день і ніч запивається, приходить додому лиш на те, щоб її побити. Але тут же, побачивши крізь віконце, що до хати зближається, мов приворожена, її неня, вона каже до неї, перестерігаючи:

Ой по тихеньку тай помаленьку,
Рідна матінко, йди!
Спить пяниця в рубленій коморі,
Потихеньку, не збуди!

Мати не вважає на осторогу; мати клене, щоб він спав, щоб не встав уже й не бив доні, більше не клопотав голови її.

Щож на те доня? Чи згоджується з проклонами? Ні! Вона, мов не та сама вже, відповідаючи, просить:

Ой не клени, рідна матінко,
Та пяниці мого!
Єсть у мене дрібненькії дітки,
Гореж мені без нього!...

Чи можна уявити собі більший траґізм і більшу самопожертву матери для дітей? Хіба ні! І величавішого прикладу культу матери ми не знайдемо скоро.

Уляна Кравченко.

НА „СВЯТО МАТЕРИ"

Дитинка і Мати. Картина звичайна,
А всеж наче промінем сонця осяйна.

Блакитом мальована — сонцем залита
І стяжками-чаром веселок сповита...

Загорнена в вічність... в безмежні простори
І краща ніж земних мистців архитвори...

Усе тут — що має найкраще вселенна.
Її малювала рука божественна...

Картину цю Божі малювали руки...
Вчаровані серця найчистіші звуки...

Пісень чисті звуки — і біль і сліз море,
Посвята — і розкіш, і щастя, і горе...

Дитинка і Мати — мрій срібних мережка,
З землі аж до неба — між зірками стежка...

Про велич і святість сни-казка чудова...
Надія і туга... пісня колискова...

Дитинка і Мати. Картина звичайна —
Життя все нового незглибима тайна...

МАТЕРІ УКРАЇНІ

О, Україно! О, люба Ненько,
Тобі вірненько —
присягнем...

Україна — наша Мати. Бо всі ми, українки й українці — її доньки й сини.

Як рідну неньку любимо Україну, нашу Батьківщину.

Любимо — бо кров, що пливе в наших жилах, українська; бо українська земля, в котрій поховані ті, що ми їх шануємо, що їх оплакуємо; бо місце, де ми народилися, мова, якою говоримо, церква, що в ній молимося, книжки, з яких учимося, наші брати, сестри, товаришки й товариші, увесь народ, серед якого живемо, уся ця прегарна природа, що нас оточує, все, що любимо, що нам близьке й дороге українське.

Всю глибину такої любови найкраще пізнаєш тоді, коли по довгій подорожі будеш вертатися до рідного краю й побачиш рідні прапори. Тоді пізнаєш ту любов по нагальній хвилі найніжніших почувань, що з очей витискають сльози, а з грудей добувають оклики радости.

Пізнаєш її на чужині в якімсь далекім місті по тузі, котра серед багатої юрби потягне тебе до бідного незнайомого робітника тільки тому, що, переходячи, він обізвався твоєю мовою. Пізнаєш її в святім обуренні, що тобі пожене кров до голови, коли почуєш, як чужинець насміхається з твого рідного краю, або віри. Пізнаєш її ще сильніше тоді, коли загроза чужинецького народу блисне вогнем, мечем і неволею над твоїм рідним краєм. Коли руки хоробрих хопляться зброї, коли батьки, цілуючи синів, скажуть їм: „Відважно!", коли матері, здержуючи сльози, будуть кликати: „Вертайтеся переможцями!" Тоді певно зрозумієш любов до рідного краю.

Наш рідний краю, Ненько-Україно, стародавня й дорога земле, де вродилися наші батьки й матері і тут, в тобі поховані, спочинуть... Земле, на котрій ми самі жити і вмерти сподіваємося, а наші нащадки також тут виростуть і повмирають. Україно, гарна й велика, від віків славна, що пролила стільки світла знання й культури на „дикі поля" сходу Европи. Ти, що за Твою свободу стільки хоробрих полягло на полях битви, а стільки героїв у вязницях. Мати тисяч міст і сіл, а 45 міліонів доньок і синів — ось ми, твої діти, шануємо тебе й любимо з усієї душі! Ми горді, що вродились українками й українцями й ними є...

Ненько-Україно, в цей урочистий „День Матери" прирікаємо тобі, що будемо добрими й пожиточними твоїми громадянами, що невпинно прямуватимемо до досконалости, щоби бути гідними Тебе. І ще Тобі обіцяємо, що скільки стане сили, будемо працювати, щоб з Твоеї поверхні стерти темноту, нужду, кривду, щоб Ти могла жити й розвиватися спокійно, в поважанні Твоїх прав і в могутності Твоїх сил. Прирікаю служити Тобі всім своїм єством; розумом, серцем, рукою, — слухняно й гаряче. А як прийде колись такий час, то й умру з Твоїм дорогим імям на устах.

Витаю Тебе, свята Земле, котру ми безмірно любимо. Мовою нашою тисячлітньою прославляємо тепер і в кожній порі, і вовіки віків! Ти живеш у серцях нашого покоління, що терпить і змагається, і будеш жити в грядущих поколіннях, щасливих і радісних...

Будь благословенна навіки!

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Бейон, Н. Дж. — До жертводавців на Святі Шевченка додати: Петро Борис $1, Лев Бачинський $1.

Мами, що надіслали вірші. Радіємо Вашими почуваннями. Вони поетичні, але не передані віршем у такий спосіб, щоб могли бути поезією. Тому годі їх друкувати.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270., відбудуться в понеділок, 15 травня, в годині 7:30 ввечір, в галі У. Н. Дому, 181-183 Флїт ул. Всі члени обовязані бути на цих зборах. На цих зборах буде виплачена чеками дивіденда від У. Н. Союзу. Є також інші важні справи до полагодження. Просимо членів старатися приєднувати нових членів, за що кожний дістане нагороду від У. Н. Союзу. — М. Баран, секр.

Василь Ткачук.

МАТИ

(Новеля).

Ще вчора місяць, наче втомлений вівчар, лишив свої овечки-зорі, сам накрився чорною хмарою і на блакитній поляні неба розлігся, спати.

Це було вчора.

А вчора — було літо.

Нині сонце й пожовклі листочки купаються в порохах на дорозі.

Нині — вже осінь...

Тліє день, ще останнім сонцем підпалений, і приходить ота худа, жовта мов старець у важких чоботах, осінь, і кидає зчорнілий день у бездонні пропасті.

Тоді Марія:

— Мамо, йдіть спати до хати!

Не слухає.

Тяжку голову й гливке тіло розміщує на призьбі.

Під серцем у пазусі мягенька книжечка. Йогож це! Її найбільше читав. Він! Син!

...Ніч, як чорна галка збиває крильми, а в саді лопотить.

Паде листя...

Серед городів свище парубок.

Висвистує: „Чомусь не прийшов, як місяць зійшов". Егеж, ще й тужно затягає.

— І той такий був, та не свистав, та не співав такої, як тепер співають, а співав інакшої, навмодної! Він! Син!

А біля журавля на толоці парубки полягали, отак у коло, щоб крайнього не було. Не йдуть до дівок, а заводять жарти, щоб усім оскомина була.

У хвилях темряви колишеться їх важкий сміх, мов човен.

— Гай — Гай! Вилежуйтеся!

Гостинцем везе хтось світло.

Колеса скрегочуть - гаркотять, як люті пси.

Блимає світло, наче тоне у темноті, то виринає, і кричить: рятунку! жити!

Дубонить земля.

Вона лежить. Голова на кулаці.

Збиткується вітер із старої. Термосить за сорочку.

Збиткується й ніч. Темніє. Хай собі вітер напомацки гуляє, нехай холод вужем-давуном обмотується довкола горла, щоб заговорити не могла.

Полошить стару. Здається, прогнати її хоче, щоб не спала під голим небом, щоб не корчилась удвоє.

Колишеться ніч. Пяна.

Регочеться диким сміхом у раз із понурими лісами та диччиною, що біситься в них.

Обкидує стару бадиллям.

Потім скавулить, наче просить, щоб ішла до хати, бо пускає злодіїв у розбої; можуть колом засягнути по голові й причмелити.

Лежить далі.

Твердо.

Холодно й лячно трішки.

... — А, як там йому? Синові? Стіни, як сам лід, постіль деревляна, пріча. В головах таксамо кулак! От кримінал!...

Прилітають листки. Замотуються, мов лилики, в її чупрі, накривають очі, щоб не дивилася, пришіптуються до вух, присисаються до уст.

Спльовує.

Лячно лягати на подушку. Як би лягла, здається, що розум стратилаб, серце сталоб і всnулаб навіки...

Сідає вітер на вершки дерев, мов босяк; гойдається і зіскакує — і знову вискакує.

— Не казися, вітре, бо й так не заженеш стару до хати. Доти не ляже на подушку, аж сина пустять. Най і старі кости гнуться, як молоді, най погинаються, най привикають... Гуляй собі, небоже, розщибайся...

Приглушеним голосом докінчує:

— Гуляй собі, вітре, темній ще ноче, а я таки спати буду тут, отак собі на призьбі, буду!

Яж мати його!...

Потім ніч, мов заворожила її.

Захропіла.

Оподалік кроки, хрускає пліт, ломляться коли. Хтось садом таскає міх.

Дріжить земля...

Пяна й перетанцьована й потами злита ніч упала й собі заснула.

Над нею ранок, як лебідь біленький давай танцювати й замашисто ясними крилами вимахувати.

Та осінь (мов старець у важких чоботях), наче хляпнула охочий світанок на лиці, і він схиляє засоромлено голову та повільно бриде.

І проходить нахмурений повз стару.

Спить.

Він навішує - насилює свої браслети на її чупер, на брови та вії.

Будиться.

Вимикає листя з голови.

Роса, пече, виїдає очі.

А сонця, ще нема.

Витягає зза пазухи книжечку. Цілує.

— Оцю найбільше він читав, над нею голову сушив, очі у ній топив, гей у криниці...

...А як день витяг сонце на небо з озера крови, що десь ген у безвістях зачароване стоїть, тоді стара перехрестилась.

Вхопила книжку в руки й побігла дорогою, що ніби крученим потоком вливається у мури, там, де її син — рідний син замкнений...

Полетіла, мов птиця...

ЖЕРТВИ НА РІДНИЙ КРАЙ

посилати на таку адресу:

"OBYEDNANYE"
P. O. BOX 122, CHURCH ST. ANNEX.
NEW YORK, N. Y.

• З ДНЯ •

ЖОРСТОКА РУКА СТАЛІНА В АМЕРИЦІ.

Спротив Советів, щоб у міжнароднім пописі, влаштованім газетою „Дейли Мірор" на Світовій Виставі в Ню Йорку, не брали участи українці, вірмени та „старорежімці"-росіяни, наглядно ілюструє, що собою Совети представляють, а також: до якої міри мусить бути здавлене всяке національне життя під їх безпосереднім режімом.

Бо що міг кому зашкодити виступ українських танців, чи хорів в українських строях? Колиб вірити запевненням совєтського уряду, що всім національностям вони дають повну свободу плекати свої національні культури, такий чисто культурний виступ у Ню Йорку не міг їм нічогісінько зашкодити.

А всетаки вони спротивились і, не звертаючи уваги на енерґійні заходи „Дейли Мірор", участь згаданих ґруп у міжнароднім пописі була викреслена. Велике обурення з приводу цього висловила сама ґазета „Дейли Мірор", заповідаючи, що цей попис таки відбудеться, але на такім місці, де „не посягає рука Сталіна".

ЧОМУ СОВЕТИ СПРОТИВИЛИСЬ?

Чому Совети спротивились проти цього невинного культурного попису, в якім брало участь кільканацять інших національностей, в якім не було ніяких політичних промов, не роздавано ніяких пропаґандних брошур?

На це питання не можна знайти іншої відповіди, тільки ту, що Совети, на взір старої царської Росії, стараються нищити все, що підкреслює національну індивідуальність котрогонебудь підбитого ними народу.

Совети, хоч іншими способами, прямують точнісінько до того самого, що й стара царська Росія: знищити українську націю, зрусифікувати її та не допустити, щоб про неї світ довідався. Колись царська Росія русифікувала українців брутальним, отвертим способом: забороняла друкувати українські книжки, називала українську мову „жарґоном", арештувала українських патріотів та засилала їх на Сибір.

ПРЯМУВАННЯ БОЛЬШЕВИКІВ.

Теперішня большевицька Росія прямує до того самого, але трохи відмінними шляхами: вона, щоправда, позволила друкувати по українськи книжки, але ступнево деправує українську мову, втручає до неї московські виговори та чимраз більше уподібнює її до московської. А під покришкою „робітничої культури" вона фактично накидає нам чисто московську культуру. Здавлюючи всяку політичну свідомість і викорінюючи історичну традицію України, большевицька Москва вже зовсім отверто славословить Петра Великого, мілітарного московського імперіяліста; Пушкіна — літературного, Ґлінку — музичного. Все, що було світле для царської Росії, стало таким же світлим для Росії большевицької.

В нинішній Советській Україні здушили большевики гарні українські пісні, викорінили народні строї й жорстоко усувають усе, що відзначує нашу національну відрубність.

У своїй запопадливості большевицька Росія не забуває про нас і на американській землі.

ХАЙ НАША МОЛОДЬ ЦЕ СОБІ ЗАПАМЯТАЄ.

А українська молодь, роджена в Америці, яка часто дивиться незрозумілими очима на заходи старшої ґенерації помогти братам у старім краю, хай тепер добре собі запамятає цей виступ Советів. Коли жорстока рука московської диктатури посягнула аж сюди, до Америки, й заборонила їм танцювати та співати, то щож доперва та жорстока диктатура робить на рідних наших землях, на яких вона має безпосередню владу!

Українська молодь, роджена серед американських демократичних відносин, нераз не вірила, коли слухала ріжні історії про переслідування українців в Европі. Вона часто думала, що це перебільшене.

ТАКА БОЛЬШЕВИЦЬКА „ДЕМОКРАТІЯ".

Тепер хай сама побачить і розсудить, як виглядає большевицька „демократія", про яку так часто нині говорять большевицькі аґенти і їх свідомі та несвідомі прихильники.

А зрозумівши це, хай молодь стає разом із старшими до боротьби проти цеї жорстокої диктатури, в імя справжніх американських свободолюбних демократичних засад.

Жорстока рука Сталіна, через необережність заряду Світової Вистави, хвилево витиснула і тут свої впливи. Але та жорстока рука не простягнула ще своїх впливів на всі ділянки американського життя. Вона хотілаб простягнути. Але це є святим обовязком усіх, що люблять Америку та її свободу, тим заходам Советів протиставитись.

БУДЕ ГОСТИТИ КОРОЛЯ.

Е. п. Пейтенод, поручник ґубернатор канадійської провінції Квібек, буде приймати анґлійського короля Юрія й королеву Елисавету підчас їх побуту в Канаді в середині травня.

ДРУГА ОБЛОГА ЛЬВОВА ГЕТЬМАНОМ БОГДАНОМ ХМЕЛЬНИЦЬКИМ

(3)

Скінчивши казку Хмельницький пояснив:

— Тесаме сталося між українцями і поляками. Були часи, коли ми у спільній батьківщині жили разом згідно, а козаки охоронювали Річпосполиту від варвар своїми грудьми. Поляки втішалися миром, не завидували козакам, позволяли їм пити молоко. Тоді Річпосполита була сильна. Пізніше поляки стали ломити цю волю, бити нас по голові — як той син із казки, а українці стали кусати. І наших і ваших згинуло багато. Як лише один чи другий нарід згадає кривди, чує жаль. Яканебудь причина перешкоджує згоді — і наймудріша людина не може тепер довести між нами до трівкої згоди. Годі, панове, обманювати нас і вважати дурнями. Полякам за їх неустанне віроломство ніхто в світі не вірить. Був час, коли ми годилися на мир по волі короля, а король таїв у душі противне тому, що показував назверх. Ми не ввійдемо з Польщею в ніякі умови, поки вона не зречеться всіх наших земель. **Хай поляки проголосять українців вільними, як еспанський король признав вільними голяндців. Тоді будемо жити з вами, як други та сусіди, а не як піддані рабк ваші, тоді випишемо умову на вічних таблицях. Такого не буде, поки в Польщі буде бодай сто панів. Вони не згодяться на те, а козаки, доки будуть мати шаблю в руці, не зречуться свого.**

Тими словами попрощав Любовицького, даючи так рішучу відповідь на королівські предложення.

31. жовтня Хмельницький відбув перегляд війська. Пересувалися львівськими полями і горбами козацькі війська, стріляли з гармат і рушниць на прощання.

8. листопаду Хмельницький показався під містом серед численного почоту з Виговським. Виговський в імені війська побажав для Львова всього добра. Хмельницький на сорокатому коні переїхав попри Краківську браму, за ним ступали довгі ряди козаків ріжного роду зброї. Чури несли перед Хмельницьким герб „Габданк", білий бунчук і два прапори, один малиновий, другий білий з образом святого Михайла, що вбиває змія. Трицять полкових прапорів шуміло йому над головою. Віджджаючи Хмельницький кланявся громадянам Львова, які вийшли дивитися. Похід цей тревав увесь день 9 листопаду 1655 року.

* *

Як ми вже згадали, Хмельницький не питаючи Бутурміна, команданта московських військ, що були теж під Львовом (і більше перешкоджували козакам ніж помагали та знюхувалися з поляками) зробив і з міщанами Львова угоду, щоб показати, що він не є підданий Москви. Як Хмельницький покинув Львів, старався зєднати собі союзників проти Москви та Польщі, щоби краще забезпечити незалежність України. Відновив союз з Туреччиною (1655) і з Кримом. При кінці 1656 року заключив угоду з володарем Угорщини Раковцієм. Колиж Хмельницький для своїх плянів позикав Швецію, а цар у Вильні зрадив Україну, Хмельницький із союзниками опрацював плян поділу Польщі та утворення української держави. А щоби українська держава була безпечна, мусіла мати зєдинені всі українські землі, мусіла мати в сусідстві ослаблену Польщу.

Та своїх плянів Хмельницький вже не здійснив, бо перешкодила смерть. Літописець твердить, що Хмельницького отруїв підкуплений Польщею чоловік. Хмельницький помер 27. липня 1657 року в Чигирині. На бажання гетьмана поховали його в суботівській церкві, яку він збудував. Польський нелюд Степан Чарнецький як захопив Суботів 1664 року казав кости Хмельницького вийняти з гробу та розкинути їх.

(Кінець).

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У "General Hospital" в Elizabeth, N. J., помер 12. травня 1939. року

МИХАЙЛО МАРКІВ,

довголітній член і бувший предсідник і секретар Бр. св. Володимира, відділу 130. У. Н. Союзу.

Родився в містечку Скалат, З. У. Прожив 52 роки. Був вдівцем. Оставив троє сиріт: Йосифа, Йоанну і Юліяна.

Похорон відбудеться в понеділок, 15. травня.

М. Коваль, фін. секр.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Зїзд Рогатинщини.

Дня 28. травня відбудеться перший зїзд Рогатинщини в Рочестері. Скільки тих рогатинців заінтересується своєю рідною Рогатинщиною і скільки рогатинців прибуде на згаданий зїзд, покаже самий зїзд. Покищо вже відгукнулися рогатинці з Торонта, Дітройту, Нюарку і Ню Йорку.

Справа зїзду Рогатинщини повинна заінтересувати кожного рогатинця. На цей зїзд не буде вибору делеґатів, не буде денної дієти, і тому певно мало хто буде побиватися в делеґати, бо тут треба ще з власної кишені витягнути пару долярів на дорогу. Але багато буде їхати наших рогатинців на Світову Виставу в Ню Йорку, то вже при тій нагоді можуть поступити на зїзд. Треба трохи охоти і небагата грошей, щоб побачитися зо своїми рогатинцями, бодай раз у житті при нагоді зїзду. Отже, рогатинці, масово на зїзд!

З тих, що вже відгукнулися, видко, що радіють цим зїздом, пишуть, що він конечний як початок до порозуміння рогатинських сил. Тому, де тільки знаходяться рогатинці, хай стараються їхати на зїзд.

Комітет Рогатинщини заопікується всіми рогатинцями, котрі прибудуть на зїзд.

За нововибраний уряд Комітету Рогатинщини в Рочестері:

Н. Швець,
В. Братусь,
С. Тимчишин.

СКУПИЙ БЕТОВЕН

Не так легко погодитися з гадкою, що великий Бетовен був собі теж звичайним чоловіком. А міжтим Бетовен-музика цеж зовсім інший чоловік, не той підзорливий, сварливий старець, що постійно шпіонував свою служницю. Чудова його музика прислонює собою цю прикру правду буднів. Щойно треба такої маловажної речі, як зеренця кави, щоб у Бетовені побачити звичайну людину.

Бетовен і зеренця кави!

Спробую начеркнути сильветку музики: жив самітно, сварився зо своєю „гавсфрав", бо мав у собі багато того, що дехто називає переслідною манією.

Ось його лист до друга: „Пятниця, це єдиний день, коли ця стара ще можливо зварить обід. Можна приняти, що це єдиний день, у якім чорт не має сили над нею. Я певен, що колиб вона жила двісті років тому, то її спалилиб на кострі".

Цей малий епізод — радше гумористичний. Проте не думаймо, що це єдина риска в житті Бетовена, яка каже нам зрозумливо посміхатись. Таких рисок є більше. Бетовен мав ненеликі приходи, отже дуже не любив непотрібно видавати гроші. Не жив, щоправда, в нужді, але мусів збирати гроші для свойого марнотравного сестрінка, якого любив з усієї сили свойого самітнього серця.

Отже добре. Перш за все треба було — на гадку Бетовена — особливо вважати, щоб господиня не марнувала грошей. І ось ґеній, що створив славну на ввесь світ симфонію „Ероїка", сідав за стіл, щоб обчислювати. А ті обчислення були такі: „Два зеренця кави, заощаджені в одному дні, дадуть річно 730 зерен".

Від простих обчислень Бетовен дійшов до практичних експериментів. Проблема, що нею занявсь ум творця „Пятої симфонії", була така: „Кілько треба зерен, щоб зварити збаночок кави?".

Бетовен кинув свої ноти, щоб через досліди дійти до розвязки тієї справи. Послужили йому до цього досліду: збанятко, кипяток і зеренця кави... Очевидно, його понурі здогади справдилися: господиня роками марнувала зеренця кави!

Та не буде більше цього! Бетовен потряс левиною гривою свого волосся і сів за стіл, щоб зафіксувати свій науковий винахід: „Новий спосіб уживати машинку до кави, при чому ароматичну теч фільтруємо крізь бібулу, так, що не змарнується ніже атом кави". А дальше важна дописка: „Притім маємо подвійну користь. Бо і кава при тій системі краща і не змарнується ні дробина її".

Старі друзі, відвідуючи Бетовена, нераз дивувалися: часто бачили його, як скрупулятно обчислював зеренця кави, заки змолов їх на ручній манщиці.

З господарської книжки, в якій Бетовен записував іще й інші подібні мудрощі, залишилося небагато сторінок. Та те, що осталось, можна ще й сьогодні оглянути в „Домі Бетовена", в старому університетському місті Бон.

Та чи не ближчий нам саме „великий" Бетовен через оті його людські слабини?..

Р. Б.

НАЦІОНАЛЬНА ЖЕРТВЕННІСТЬ

Завдяки надзвичайній ідейності й жертвенності українського громадянства куплено в Празі дім для Музею Визвольної Боротьби України. Будинок відремонтовано та з початком квітня б. р. закінчений перевіз майна Музею.

У власному помешканні Музей Визв. Бор. України розташувався в 15 кімнатах зо своїми історичними скарбами, з цінними збірками творів українських мистців, зо своїми кількома бібліотеками, багатьома архівами тощо, ставши таким чином доступним для наукової праці й для ознайомлення широкого громадянства.

Видавши на купівлю дому, ремонт його і т. п. всі зібрані кошти, Товариство „Музей В. Б. України" стало перед небезпекою неможливости задовольнити багато конечних потреб Музею; крім того є чималі видатки на сплачення гіпотечного боргу, на утримання дому, на внутрішне зарядження, тощо. Колиб ми мали свою державу, то, звичайно, малиб на потреби Музею від держави чи від місцевого самоврядування певні субсидії, як це робиться й по інших культурних країнах. А без того хто може й хто **мусить** допомогти Товариству для утримання Музею?

Т-во досі все робило лише на українські кошти; ні на зібрання памяток, ні на купівлю дому, ні на переїзд до нового помешкання Т-во не мало чужих грошей і все робило на пожерви від своїх земляків, від українців, що з цілого світу відгукалися на заклики Т-ва про пожерви, бо тільки така допомога може забезпечити Музеєві виконання його завдань. Тільки само українське громадянство від цього свого обовязку не відмовиться; частими, хочаб і невеликими жертвами, воно дасть можливість Т-ву утримувати у власному домі Музей В. Б. України, який на цілій українській еміґрації являється единою такою українською інституцією.

Пожертви для Музею Визвольної Боротьби України в Празі просимо надсилати через „Обєднання" або на адресу:

Ukrajinske Museum, Praha-Nusle II, Horymirova 6. Cechy.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

БОСТОН, МАСС.

На народні цілі.

В. залученні пересилаємо жертву на поміч Рідній Школі і потерпілим скитальцям з Карпатської України. Жертви зібрали й зложили: уряд укр. прав. церкви передав на Рідну Школу $8.09 з панахиди по бл. п. о. О. Павлякові. З панахиди підчас Шевченкового свята $10.08. Разом на Рідну Школу $18.89.

На поміч січовикам Карпатської України з панахиди по поляглих героях з Карпатської України $17.66. Збірка при виході з церкви на самий Великдень, котрою занялись члени ОДВУ, принесла $33. Разом на потерпілих січовиків Карпатської України $50.66. З того відтягнено розхід за ґудзики, котрі прислала центральна управа ОДВУ, $4. До висилки осталось на поміч скитальцям з Карпатської України $46.66.

Зрахувавши все разом, вислано через Обєднання $65, з чого $46.50 пішло на збігців в К. У., а $18.50 на Рідну Школу. Всім жертводавцям, а в першу чергу тим, що занималися збіркою й закликали до них суспільність, належиться подяка.

Управа 21 в. ОДВУ в Бостоні.

МІНЕАПОЛІС, МІНН.

На „Народню Лічницю" у Львові.

Зложили по $5: Сестрицтво Преч. Діви Марії, проф. А. Н. Грановський, П. Качмар, д-р Н. Гайдак $3; по $2: о. С. Грипох, о. Т. Іванців, о. П. Корсуновський, І. Турконь, О. Семирозум, І. Олійник; по $1: О. Рахлій, Пастушенко, Рибак, Горбуль, Іванцівна, Процай, О. Козак, пані Шкабатура, Ф. Онисько, Ка. Кузів, С. Романюк, П. Андрущак, П. Вонс, Солован, І. Козак, І. Щерба, І. Скобар, Н. Бойко, П. Угринчук, М. Хас, А. Трог, І. Сохорович, І. Павчак, І. Процай, І. Небора, Н. Кіт, Н. Ґреськів, П. Федорців, Ю. Федюк, Д. Попко, В. Кольба, пані Качмар, Т. Вонс, А. Сокіл, М. Рахлій, В. Сопотюк, О. Сверечевська, Н. Шипорт, А. Федорців, Ф. Ірха, Д. Коцюба, В. Проць. Разом $72; дрібними жертвами $11.20. — Разом $83.20.

ГЕЙЗЛЕТОН, ПА.

На „Народню Лічницю".

М. Кузьмак $10; Парохія св. Арх. Михаїла $6; Хор церкви св. Арх. Михаїла $5; по $2: Я. Бойків, Д. Капітула, В. Мельник; о. А. Уляницький $1.50; по $1: Марія Індик, А. Поступак, А. Гардиш, Г. Музичак, І. Дрідь, пані В. Тиханська, В. Мазур, І. Нодич, К. Чепа, І. Чепа. Разом $38.50.

БОФАЛО, Н. Й.

На „Народню Лічницю".

Союз Українок відділ 49 $20; А. Слотюк $5; по $3: М. Сохан, С. Куцька; по $2: Марія Кавалір, пані Жук, І. Дідик, о. Іван Жук, Д. Колотило, В. Семків; по $1: І. Вах, Д. Верневський, Р. Вайда, В. Горгота, Д. Стефанюк, Н. Захарків, П. Слободян, С. Хорт, М. Злабіський, С. Вовтович, Марія Дідик, Марія Хоптяк, І. Богдан, Л. Бричинський, Г. Мелещ, С. Мельник, І. Слабик, Г. Цьопик, Г. Горниківський, Л. Жук, В. Волошин, І. Мандяк, Марія Роль, І. Грицковян, Н. Гнатик, Катерина Вальницька, Катерина Блокіта, С. Лозинський, П. Пасєка, Ю. Головин, Ю. Теслюк, С. Диким, С. Дедик. Разом $76; дрібними жертвами $15.25. — Разом $91.75.

ЙОНҐСТАВН, О.

З концерту на народні цілі.

Гроші з Шевченківського концерту комітет був задержав на короткий час зогляду на ту катастрофу, що сталась у Карпатській Україні та задля хвилевого невиясненого положення. Але на мітінгу в суботу, 29 квітня, порішено їх вислати: половині на Рідну Школу і на ранених інвалідів з Карпатської України. Екзекутива комітету злучених організацій переслала їх, у сумі $50. через Обєднання на такі цілі: На Рідну Школу $25, на українських інвалідів з Карпатської України $25. Остадося в касі комітету $1.97.

Комітет.

СПОРТОВЕ ОДІННЯ.

Рут Тері, фільмова акторка, в новім спортовім костюмі, який жінки будуть носити цього літа.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

Жертвам мадярського дикунства.

Дня 30 квітня в українській школі під ч. 212 вул. Президент відбулися збори ситизенського клюбу. Голова зборів, п. Василь Микитин, позволив членицям У.З.Х., М. Луканевій, А. Романчуковій і А. Бродській продавати американські значки. З розпродажу прийшло $8.95. За значки заплачено 75 ц. Решту, $8.08, вислано через Обєднання на поміч жертвам мадярського дикунства.

Члени 31 від. У.З.Х.

СЕЙНТ ЛУЇС, МО.

На Рідну Школу.

З нагоди уродин Кат. Якимів гості зложили на Рідну Школу: д-р і пані Клим $1.50; по $1: К. Якимів, Р. Ладимир, І. Пилипчук, о. П. Ганяк; по 50 ц.: І. Якимів, І. Андибур, А. Помірко, А. Мілер, М. Гардигайло, А. Фліс, М. Шпить, Т. Лужецька, К. Івасишин, Т. Смагала, Г. Уриса, М. Дмитрищин; по 25 ц.: М. Голдак, А. Кузів, К. Рабко, К. Гардигайло; дрібними $1.20. Разом $14.20, котрі вислано через Обєднання.

ЧЕСТЕР, ПА.

На поміч утікачам і борцям з Карпатської України.

Від. 15 У. Н. Союзу відбув свої збори і на них ухвалив на поміч утікачам і раненим з Карпатської України $5. Ці гроші передано 156 від. У. Н. Союзу для пересилки до Обєднання. За тим прикладом пішли всі організації в східньої частині Честеру. Отже, від. 156 У. Н. С. ім. Т. Шевченка скликав 25 квітня в Громадськім Домі під ч. 701 Ґрін зборі, які відкрив організатор громади, Микола Муляр. Він представив, на яку ціль скликано ці збори. По короткій дискусії ухвалено з каси 156 відділу $10. Члени з громади також ухвалили $10. Були присутні також представники новозаснованого молодечого Клюбу. Організатор молодих, Микола Яцик, забрав голос до молодих і пояснив, на яку ціль збираєтеся жертви. Вслід за тим і молодечий клюб визначив від себе скромну жертву $5.

На закінчення забрав голос предсідник Микола Іщук і закликав усе громадянство до жертв, кажучи, що ми тут на американській землі можемо робити те, що нам наказує наша національна совість і ніхто нам не перешкоджає. Тому ми повинні все памятати про наших поневолених і потребуючих помочі братів.

Разом зібрано $30, які переслано через Обєднання на призначену ціль.

М. Яцик, секр.

ГЕРКІМЕР, Н. Й.

Поміч жертвам оборони К. У.

В неділю, 23-го квітня, після Служби Божої в укр. прав. церкві Преса. Покрови відправлено панахиду за поляглих у церівнім бою з мадярською ордою січовиків К. У., виголошено принагідну проповідь та переведено збірку на поміч потребуючим утікачам, які принесла в церкві $5.30; М. Кронківський $1, і $1.10 від Ч. Х. Разом $7.40, які переслано на призначену ціль через Обєднання.

РОСФОРД, О.

На поміч раненим січовикам.

Що дня видніють на сторінках „Свободи" жертви з різних місцевостей на поміч раненим січовикам Карпатської України. Тож і наші громади, Росфорд і Толідо, О., не забули про наших бідних січовиків, котрі боролися за Карпатську Україну. Вони зложили на них свої жертви.

З Росфорд, О., зложили по $5: А. К., В. Холявка, А. Теплий (Мурий); по $3: пані Р. Богаченко, І. Денько (Корущ); по $2: Н. Бобак, І. Куцир, М. Заворський, П. Бобак, Ф. Вульчак, І. Крупяник (старший), М. Андрецъ, М. Бобак, М. Куцир, І. Бобак, М. Куцир, І. Бобак, А. Іж; по $1: М. Теплий, Д. Копина, М. Ватраль, Ю. Грод, панна А. Іж, В. Страховський, С. Варга, Я. Квасниця, А. Янушевський, І. Шестак, Т. Копитинський, І. Гузик, Ю. Андрець (мол.), Ф. Темяк, панна А. Вайнар, Й. Янушевич, М. Лиховід, М. Андрець, В. Проць, Т. Вайнар, М. Куцир, В. Андрець, М. Маховський, В. Судомір (з Дітройту), панна П. Бобак, М. Фалало, М. Денько; В. Лисик 50 ц. Разом у Росфорді $70.50.

В Толідо зложили по $5: М. Корнова, М. Скотинський, Д. Медецький; Марія Гостинська $3; по $2: Марія Корнова, П. Юркевич, Т. Васильнюк, М. Тарновський, Ю. Костак, М. Космина; по $1: А. Корнова, Ю. Ліщук, А. Мословський, М. Блясецький, В. Коченаш, С. Ткаченко, Ірина Тутак, Олена Мадяран, М. Тимків, І. Кульматицький, Л. Польгуй, М. Білецький, Ф. Жукович, Г. Миськів, В. Тарновський, Т. Танасичук, П. Ватраль, М. Білян, П. Зьонкевич (мол.), А. Крохмальний, Катерина Мазур, В. Крайнів; по 50 ц.: М. Кочкода, Марія Крохмальна, І. Буряк, Павлина Микуляк, І. Проць, С. Гавриляк, П. Зьонкевич (стар.), І. Лоняк, Зарічний, А. Униско, Олена Гукало; по 25 ц.: Ольга Чорна, Б. Униско, Л. Білик, М. Ліпка. Разом у Толідо $61.50.

Усіх грошей в Росфорді і Толідо зібрано $132, які вислано через Обєднання на призначену ціль. Всім жертводавцям належиться подяка.

Колектори в Росфорд були: Михайло Бобак, Михайло Андрецъ. Колектори в Толідо: панна М. Корнова, пані М. Чорна, пані С. Блясецька. Панночки Ірина Проць і Марія Копистинська причинили ґудзики в день Воскресення Хр. коло церкви і зібрали $13.80 для ранених січовиків.

І. Шестак.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячний мітінґ Бр. св. О. Николая, від. 4, відбудеться в вівторок, 16. мая, в год. 7:30 ввечір, 264 Варен ул. Просяться всіх членів прийти на означений час. Довгуючі члени най прийдуть і вирівняють свої довги. Члени отримають на тім мітінгу свої дивіденд чеками від У. Н. Союзу. — Н. Пупчик, предс.; В. Черепака, кас.; В. Гліва, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, відбудуться в вівторок, 16. травня, в год. 7:30 ввечір, в Домі Громадськім, 701 Ґрін ул. Всі члени зволять прибути на збори обовязково і вирівняти залеглі вкладки. Члени отримають свою дивіденду. — М. Яцик, секр.

ТАРЗАН І ЗАБОРОНЕНЕ МІСТО. (106)

Коли шість атарських галер почали їх окружати в цілі схоплення тоботанської галери, Тарзанові стало ясно, що перед ними питання життя, або смерти. За себе він дуже не боявся, але Гелена і Геркуф були під його опікою. Для них він хотів за всяку ціну зберегти життя. Повертаючись до Тетана, він сказав: „Ми ховаємось під воду. Ти ратуйся веслами".

З тими словами він звелів Гелені і Геркуфові поспішно натягнути нуркові одностроі. Також сам натягнув його. А коли вони були одягнені, він дав приказ скакати у воду. Галера, облекшившись від тягару трьох осіб, скорше помчалася вперед. А наші три утікачі почали поспішно западатися на дно озера. Скоро вони досягнули нижчих дна.

Тарзан і Гелена зупинились на тім місці, де їх ноги зіткнулися з землею. Вони хотіли наперед віднайти себе. Та даремне вони шукали Геркуфа. Його не було. Тарзан зажурився. Бо не знав, що з ним сталось, а також без нього він не мав виразного пляну, що далі робити. Геркуф був добре обзнайомлений з тими околицями.

Тупаючи на дні озера впродовж кількох годин, Тарзан і Гелена остаточно таки відшукали Геркуфа. Але щойно тоді, коли почало розвиднятись. Геркуф таксамо запопадливо шукав їх. Бо він без Тарзана вважав себе теж пропащим. Тепер всі трое вони пустилися ще раз на свою газардову подорож, з цілю врятувати життя Лявакові та Браснові.